

Végre rend lesz.

Az Ujvidéki Napló küzdelme, mely minden héten egész ágyutüzeléssel dörgött a drágaság, az elemiüzsora és minden lelketlen üzérkedés ellen, nem vált olasz tüzeléssé, mert ma már kormányrendelet tartja pórázon a lelketlen elfajulásokat.

Polgármesterünk kormány felhatalmazás alapján, teszi meg alábbi intézkedéseket.

A hatóság szigorúan fog ügyelni, hogy minden visszaélés megtoroltassék. A közönség szigorúan alkalmazkodjék ezen felhívás bölcs szelleméhez és ekkor polgármesterünk szózatának és a mi küzdelmünknek is meglesz a sikere.

— A m. kir. belügyminister urnak folyó évi október hó 4-én 118568.III. t.c. 1915. szám alatt kelt körrendelete alapján közönség szigorúan alkalmazkodjék ezen felhívás bölcs szelleméhez és ekkor polgármesterünk szózatának és a mi küzdelmünknek is meglesz a sikere.

— A m. kir. belügyminister urnak folyó évi október hó 4-én 118568.III. t.c. 1915. szám alatt kelt körrendelete alapján közönség szigorúan alkalmazkodjék ezen felhívás bölcs szelleméhez és ekkor polgármesterünk szózatának és a mi küzdelmünknek is meglesz a sikere.

— A m. kir. belügyminister urnak folyó évi október hó 4-én 118568.III. t.c. 1915. szám alatt kelt körrendelete alapján közönség szigorúan alkalmazkodjék ezen felhívás bölcs szelleméhez és ekkor polgármesterünk szózatának és a mi küzdelmünknek is meglesz a sikere.

Amde a hatóság eljárásának sikere a vásárló közönség folytonos támogatását feltételezi, mely ha hiányzik, kárt szenvednének vele mindazok a nagyérdékek is, amelyek ahhoz fűződnek, hogy a háború által teremtett bonyolultabb helyzetet egyesek jogosulatlan előnyök szerzésére ki ne aknázhassák, a közszükségletek kielégítése meg ne nehezítették és a közönség megélhetésének terhei ok nélkül ne fokoztassanak.

Az arra illetékes hatóságok a törvény teljes szigorát fogják alkalmazni az ilyen egyének ellen, hogy elriasztó példát állítsanak a hazafiatlan elemek elé, akik a mostani történelmi időkben sem átalják önös érdekeiket a közcélok fölébe tenni.

Figyelmeztetem azonban a közönséget, hogy nem csak a haza, hanem első sorban saját érdekét is szolgálja, ha az árak túllépésének minden esetét a hatóság tudomására hozza. Nem árukkodás ez, hanem hazafias kötelesség. Ne hagyja magát a közönség befolyásoltatni attól az aggálytól, hogy ilyen formán az áru megszerzhetőségét elesik, mert az illető árusok ha látják, hogy kísérleteik meghiúsulnak, sőt büntetésnek teszik ki magukat, némi visszatartási törekvés után, végre is kénytelenek lesznek cikkeiket piacra vinni, nem is szólva arról, hogy komoly szükség esetén a kormány megtudja találni a módját annak, hogy

az üzérkedés által visszatartott készletek a közfogyasztástól elvonhatók ne legyenek.

Végül nyomatékosan figyelmeztetem a város közönségét, hogy a hatósági árnal magasabb áraknak nemcsak a követelése, de a megadása, sőt minden tekintetben való közreműködés is kihágás s amazzal egyenlő elbírálás alá esik.

Profuma Béla polgármester.

A vég kezdete.

Mikor az orosz hadvezetés nagy erőfeszítéssel nagymennyiségű municiót gyűjtött össze, és az angol-francia haderők főparancsnokai lelkesítő hadiparancsokban jelentették ki, hogy most már megkezdődik az általános nagy offenzíva, akkor az osztrák-magyar és német hadvezetés egy szorosan összehangolt harctéren az ellenfeleit. A nyugati harctéren elegendő katonaságot hagyott, hogy a hatalmasan megerősített védővonalakat emberrel ellássa, az orosz hadszíntéren, melyen az oroszok most már valóban felkészülten várták a központi hatalmak seregeinek támadását, egyszerre beszüntette az offenzív előnyomulását, nem rohant neki az oroszoknak.

És egyszerre megjelent a központi hatalmak szövetséges áradata a Balkánon, Még mielőtt valahogy magához térhetett volna az entente diplomáciája, már megvolt a török-bolgár szerződés, utána megvolt az entente kudarcra Szófiában és mire az entente külügyei felocsudtak és elhatározták, hogy Szerbiát nem hagyják elpusztulni, már a kis Balkánország koronája, fővárosa elesett.

Természetesen, hogy ezek az elkésések, ezek a kudarcok alapjában megingatták az entente amugy sem nagyon erős épületét. A vég kezdete az, ami ma az entente kebelében folyik. Az első oszlop, amely kidől az entente épületéből, Delcassé volt. Aki tudja azt, hogy ez a Delcassé beszélt tíz év óta leghangosabban Franciaországban a német-francia revancheról, hogy ez a Delcassé ez előtt néhány évvel, mikor az agadiri konferencia volt, majdnem háborúba döntötte Európát és aki végül emlékszik, hogy a háború elején Delcassé külügyminisztere való kinevezése töltötte el feletemmel egész Európát, az értheti csak meg, hogy mi jelent Delcassé bukása.

Inog már az egész épület, melyet Delcassé, a közös béke kitalálója, épített fel. A közös béke szerzője visszamerül a semmiségbe és vele valószínűleg megsemmisül a közös béke kötelezővénnyé ereje is.

Keleten és nyugaton szilárdan állunk és a vasfalról visszapatant minden támadás, akár francia, akár orosz kancsuka viszi drótsövényeink elé, lenn délen pedig meggyarapodva egy új és nagyszerű szövetséggel, készítjük elő végleges leszámolásunkat Szerbiával és indulunk a világ legnagyobb koncepciójára győzelme elé.

A végzetes lavina megindult és el fogja temetni mindazokat, akik ezt a háborút felidéztek.

Levélbélyegek

a legnagyobb ritkaságok, különlegességek, régi magyar és szerb ritka példányok eladók.

Hol?

Megmondja a szerkesztőség.

Romániában forradalmat szítanak a ruszofilek.

— Besszarábia Oroszország ellen fordul —
A román kulturliga teleplezése. —

A ruszofilek merészsége már minden határon túlmegy. Most már forradalmat akarnak szítani, hogy azután a zavarosan halászhaszanak. E lelkiismeretlen terv ellen fordul Z. G. Arbure híres publicista a Seare-ban és kifejti, hogy minden igaz román csak Besszarábia visszaszerzéséért küzdök.

A szenzációs cikket hű fordításban itt adjuk: Az egyéves háború folyamán kitűnt, hogy Románia legnagyobb ellenségeinek egyike maga a kulturliga, Románia jövőjét fenyegeti. A liga ama borog erőlködése, hogy Romániát a központi hatalmak elleni háborúba kergesse, már-már lehetetlenné teszi Románia természetes kiegészítését Besszarábiával.

A liga nem a meggyőzés fegyvereivel küzd, hanem a legalantasabb szenvedélyeket szabadtíjra fel és viszályt szít az egyetértés legszükségesebb pillanataiban.

A kulturligával szemben a Besszarábia felszabadítására politikai menekültekből és romániai felvilágosodott nemesen érző politikusokból alakult egyesületnek teljes erejéből arra kell törekednie, hogy ne csak paralizálja, de teljesen lehetetlenné tegye a muszka intézménnyé aljasodott kulturligát. Ez a munka nem nehéz, a pumpoló ligát megutálta minden nemesen érző ember Romániában és csak szemből terrorizmus hallgattatta el az embereket.

De sietni kell, mert az oroszok türelmetlen ligista bérencsei

már vásárolják az emberek sőpredékét, hogy politikai gyilkosságra tanítva be őket, megcsinálják a belső forradalmat akár s a muszkaokozók beavatkozásával a felperzselt Romániát így adják át gazdájuknak.

A népnyzók ruszofileknek jusson eszükbe az 1907-ik év, amikor a népet zsidógyűlöletre készítették, hogy ne vegye észre, hogy a ma ruszofill bojárók az ő végtelen nyomoruknak az okozói és lett a nagy zsidóellenes tanításból bojárók megtámadása, rémülete és fogcsikorgatása. Ne játszanak a ruszofill népnyzók bojárók,

ne hirdessenek németgyűlöletet, mert a nép ismeri ellenségeit; vigyázzanak nehogy a németek ellen felfegyverzett nép újra bojárók házáinak felperzsölésével feleljen. Most nem fordulhatnak Ferenc József császárhoz, hogy nyomja el az ellenük fordult népet, most csak a muszka cár lehet a patronusuk.

Moldova és egész Románia csak ma menthető meg. Egyedüli mentéségét csak a visszazserzett Besszarábia adhatja meg.

Nincs áldozat, amelyet az ügy érdekében megadni ne kellene.

Lengyelország, Kurland, Besszarábia, elvesztése Oroszország letörését jelenti s jelenti az egyetlen utat, módot és alkalmat, ami Romániát a fölé gazul elrabolt Besszarábiával megerősítheti.

Bármely természetes és jogosnak lássék a románság egyéb aspirációja.

első és legszentebb kötelesség Besszarábia visszavétele a központi hatalmak oldalán.

Letörni Oroszországot, csatlakozni a központi hatalmakhoz, nagygyá tenni Romániát s biztosítani jövőjét, ez a legszebb ideál.

A történelen országutja.

— Szerbia rövid története. —

A legborzalmasabb azoknak a népeknek a sorsa, amelyeket az élet két különböző kultura határszélein helyezett el. Ez volt a sorsa északon a lengyel, délen a szerb népek. Lent a Száva vidékén előbb évszázadokon át a görög és római kultura, Bizánc és Róma keresztelte egymást. Azok a népek, amelyek a Száva felső folyásánál helyezkedtek el, római papok útján vették fel a kereszténységet és az ő közvetítéssel a latin írást. A Száva alsó folyásánál és a Karsztból ömlő mellékfolyóinál elhelyezkedett népeket pedig konstantinápolyi szerzetesek térítették a keresztény hitre és tanították őket a görög betűkre. Ezen területen lakó népek azonban mind slávok voltak és így a tulajdonképpen egy nép, földrajzilag két kultura érdekszférájába jutott. De ez csak gyöngye repedés ahhoz a szakadékhöz képest, amelyet a török hódító hadjáratok idéztek elő Kelet és Nyugat között. A törökök a Száva déli partján elterülő tartományokon négy évszázadig (1459—1809) uralkodtak és az ottlakókat teljesen elszakították a Nyugattól, minek következtében mintegy eltűntek a történelem színpadáról. A szerbek a török földesurak kmetjeivé lettek és csak népdalokban, hősi énekekben élt a rigómezei ősök emlékezete. Ennek hatása alatt alakult ki a szerb néplélek harciassá és romantikussá.

Szerbia földjén az ujkor kezdetétől fogva tombolt a harc a Nyugat és az izlám között. Hosszu évtizedekig a magyarok egymaguk vivták ezt a harcot — s így el kellett bukniok és a szent római birodalomtól kellett segítséget kérniök, ez pedig akkoriban az osztrák ház volt. 1526—1688-ig a törökök így is mind előbbre nyomultak, egészen Bécs falai alá. A lengyelek hathatós támogatásával azonban itt vereséget szenvedtek. 1686-ban felszabadult a másfél évszázadig török uradalom alatt nyögött Buda, 1687-ben felszabadult Horvát- és Szlavonország, 1697-ben pedig savoyai Jenő hercegentai győzelmei által Délmagyarország. Egy újabb török háborúban 1716—1718 megszáadt a török járom alól Magyarország többi része is, 1717. augusztus 16-án — tehát százkilencvennyolc évvel ezelőtt — pedig Jenő herceg bevont Belgrádba. Az 1718-iki pozsarévai béke alapján a török szultánnak le kellett mondania a Bánságról, az oláh földről és Szerbiának a Drina és Morava közötti részéről. Ettől fogva Szerbia nyugati és Bosznia északi része 21 éven át Ausztriához tartozott. A belgrádi békében (1739. szeptember 18.) négy évig folytatott háború után, Szerbia, Bosznia és a Havasalföld ismét török uralom alá jutott. A Duna és a Száva ettől fogva szilárd határa a Kelettel szemben.

Csodálatosak a történelem fordulatai. A belgrádi béke után a szerbek csaknem másfél évszázadig sóvárogva néztek a szavántuli szabadtó felé. Ha a földesur, az aga, vagy bég, nagyon nyomta a szerb kmetet, akkor éjjel csónakkal menekült hozzátartozóival át a folyamon és a Szeremsgében, a Bácskában vagy a Bánátnban keresték új hazát. Európának ezen talán legtermékenyebb földrészei a végehosszat nem érő török háborúk alatt kipusztultak és elnéptelenedtek. I. Lipót, III. Károly, Mária Terézia. II. József földet és különböző kedvezményeket adtak az áttelepedett szerbeknek. Messze földön telepedtek meg a szerbek Magyarországon, sőt magának Pestnek egyik külvárosa (a Rácváros) is szerbekkel népesedett meg. Maga az ipeki (Macedónia) patriarcha is Karlovczára tette át székhelyét.

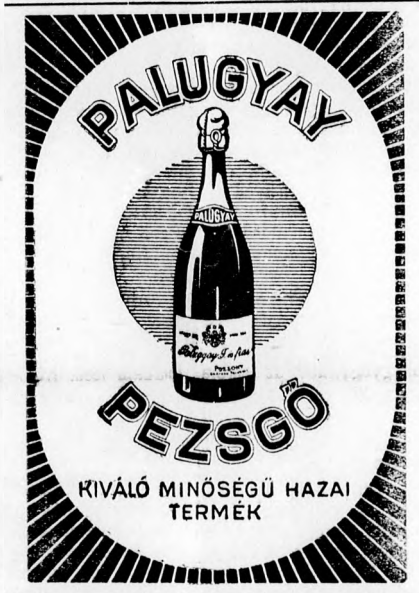
Fekete György (Kara György), a most uralkodó szerb dinasztianak az ősapja, 1804-ben élére állt a török földesurak ellen lázadó szerb parasztoznak, akik 1806-ban ostrom alá fogták Belgrádot, amelynek janicsárjait lemészárolták. 1809, és 1810-ben minden irányból öbzönlöttek be a török csapatok, amelyek ellen a szerbek vitézül védekeztek, míg aztán a bukaresti békében (1812. május 28.) némi engedelményeket kaptak Konstantinápolytól. Amde már a következő évben három török hadsereg nyomult a Drinán és Moraván át szerb földre és Fekete György kénytelen volt magyar területre menekülni. Őt felváltotta Obrenovics Milos, aki 1815-ben, maga is paraszt, a parasztok élén a Macsvában nyert győzelme által kivívta Szerbia függetlenségét. Miután a visszatérő Kara

György 1817. július 25-én orgyilkosságnak esett áldozatul, Milost november 6-án Szerbia örökös fejedelmévé kiáltották ki.

Azóta Szerbia független, de a két fejedelmi család versényének is áldozata egyuttal. 1903. június 11-én az 1817-iki orgyilkosság ellenjéteka játszódot le: az utolsó Obrenovicsot feleségével együtt az összeesküvők meggyilkolták. Amint az Obrenovicsok mindig Ausztria-Magyarország támogatódak, az ellenscald Oroszország oltalma alá helyezte magát. Alig telt el egy hónap (július 15-én) a királygyilkosság után, Karagyorgyevics Pétert választotta meg a szerb népképviselőt királyává. Amely napon a királygyilkosság értelmi szerzője Szerbia vérel bemocsokolt trónjára lépett, attól kezdve rálépett az szerencsétlen ország arra a végzetes utra, amely a mostani katasztrófaboz vezetett . . .

Sok vért látott már az a város ott a Száva és Duna egymásbafolyásánál. Várán pedig sokféle zászló lebegett már. Sok vért ivott Szerbia földje. Népek, világhatalmak, különböző kultúrák keresztutja s azért is szerencsétlen az a nép, amely a történelem er országutján építette fel viskóit.

ADAKOZZUNK A KATONÁK TÉLI RUHÁZATÁRA!

Spier: A kulturember ellenállóképessége a háborúban.

A nép hitében még mindig élnek a régi jó idők, amikor az élet szebb volt a világon, az emberek derekabbak, erősebbek, nagyobbak és főleg harcra alkalmasabbak. Nagyon messzi multba nyúlik vissza a hősök kora s így a mese és a szeretet sugallta túlzás erősen eltorzítja a körvonalakat. Siegfried, Achilles, Herkules, Roland stb. a néppózis erkölcsűsének mintaképei.

A komoly tudomány előtt azonban nem állhatnak meg e merész képzetek. Pontosan tudni akarjuk, elődeink voltak-e vagy mi vagyunk-e jobbak, derekasabbak: egyszóval sajnálunk-e vagy előre haladtunk?

A sport szolgáltatta az első adatot, ez tanított meg bennünket látni. Mindenki ismeri a marathoni futó főséges történetét. Hogy Salamisból Athénbe vigye a győzelem híret, ehhez annyi időre volt szüksége, melyben minden gyakorlott mostani távfutó megelőzi. A mai futónak a 40 km-es úthoz két és fél órára van szüksége; a marathoni futó sokkal hosszabb időt alalt tette meg az utat s utána holtan esett össze. A mai futó ennyi munka után még aránylag friss marad. Pedig az ókorban a marathoni futás mégis rekordot jelentett. A mi mai fiatal sportembereink a magasugrásban meghaladták a két métert, rúdugrásban a négy, távolugrásban a nyolc m-t, mely utóbbi távolugrásra semmiféle emlős nem képes ugrani. A sport többi ágaiban mutatott újabb képességek is fölülmúlnak minden azelőttit. A kronói Milo ugyancsak csodálkozánk a mai rekordokon.

Azt fogják erre mondani: ezek csak kitevésztett teljesítmények s a tömegre nézve semmit sem bizonyítanak. Mi viszont azt felelhetjük: a régi hősök különleges teljesítményei szintén csak kiváltságosak tettei; azok a hősök a mi rekordembereinkel állítandók párhuzamba. Továbbá minden különös képességű egyén teljesítménye bizonyíték ama nép mellett, melyből származik. Mintegy üzleti reklámútbla, mely a minőséget igazolja. Ezek a kiváltságosak azt mutatják, hogy mire képes, mire fejlődhetik a fajtájuk. A háborúból azonban annak kellett kiderülnie, hogy általában a tömeg ellenálló képessége a régihez képest pluszt vagy minuszt mutat-e? Az ellenállás fogalmába tartozik természetesen az edzettség, az időjárás szélsőségeivel, járványokkal szemben való ellenállás, fáradalmak és éhezések elviselése, sebek, lelki megrázkódtatások elbírása stb. Azt mondják: régebben nem ismerték az alsó fehérmérmet, az emberek voltak, mint a kéréses tölgy s a hideget, meleget egyformán bírták. Ma elpuhult nemzedék él, a legtöbben bábok, szobalakók. Csak kevesen, a természettel állandóan érintkező parasztok és helylakók vehetik föl a versenyt a régiekkel, stb.

„Régebben nagyobbak és robusztusabbak voltak az emberek”, ez a nép hité. Ezt a maga igaz értékére kell leszállítani. Se nagyobbak, se erősebbek vagy testesebbek nem voltak az emberek régebben, mint most. Ellenkezőleg, még az elítjők a lovagok sem voltak fejlettebbek, mint az utódaik. A bizonyítás könnyű: a középkori lovagok megmaradt vértézetű szükei a mai embernek, különösen meliben. Angol arisztokraták, akik egyszer egy lovagi ünnephez ilyen vértézeteket akartak fölvenni, kénytelenek voltak ettől elállani.

Az alábbi példa is bizonyítja, hogy legalább is testileg tovább fejlődik a modern ember. Az amerikai egyetemeken évtizedek óta vezetett statisztikák bizonyítják, hogy az átlagos diák mind súlyosabb, nagyobb és szélesebb mellű lesz. Csak hogy régebben hiányoztak az egyedül megbízható statisztikák. Még sok mindent hozhatnánk föl amellett, hogy az emberiség degenerálódása, a megszokott értelemben, nem bizonyítható tudományosan. Inkább az ellenkező igaz.

Nos, paradox dolog volna, ha a háború az emberek csökkent ellenálló képességét bizonyítaná. Az orvosok által erre vonatkozóan gyűjtött adatok mindenképpen tanulságosak és örvendések.

A csapatok ellenállóképességének fokmérőjéről bizonyára bátran vehetjük a csapatok egészségi állapotát.* Soha még hosszantartó hadjáratban az egészségi statisztikák adatai nem voltak ily kedvezőek a németeknél. Végeredmények persze még nincsenek, csak áttekintési lehetséges. A régebben annyira félelmetes háborús járványok csaknem teljesen kiirtódtak. Ezzel a dologgal a napi sajtó már eléggé foglalkozott. Természetes, hogy ez eredményhez nagyon hozzájárult a szigorúan keresztülvit védőoltás. A háborús járványok kvótája nálunk elhanyagolható mennyiség, míg az oroszoknál állítólag dühöngtek e járványok.

Egyenesen csodálatos, mennyire csökkent a meghűlési betegségek száma. Ebben az eredményben része volt bizonyára a mostani állás-harcoknak, melyek jobb védőhelyek berendezését engedik meg. A Kárpátokban, a téli mazuuri csatákban oly kevés teljes és részleges fagyás, hűlés, reuma stb. fordult elő, hogy az a résztvevők óriási számához képest elenyészően csekély. A hőfogatmal jobban szabályozó ruházat nem lehet ennek az egyedüli oka. Aki az orosz-lengyelországi téli hadjáratot végigcsinálta, az tudja, hogy az ellenálló szervezet közreműködése nélkül a világ minden ruházata sem elég ahhoz, hogy a testmeleg folytonos veszteségét a maró hidegben ellensúlyozza. Aki — mint a jó magam — ott volt a fronton s a csapatokat a nehéz téli frontban orvosilag ellátta, az csak örülni tud a betegségek számának alacsony voltán.

Azokból a járványokból, mint a vérhas, kiütéses tifusz stb. sem lett nagyobb veszedelem, amelyek ellen nincs védőoltás, míg régen ezek többet pusztítottak el, mint a fegyverek. Mind ezt nem tulajdonítjuk kizárólag a higienikus intézmények tökéletesítésének, emelkednie kellett az emberek ellenálló képességének is. De bizonyára a hygiénikus életmód, mértékletesség

az alkoholfogyasztásban stb., amelyeknek hasznos volta a szélesebb néprétegekben is ismeretes, szintén hozzájárultak az eredményekhez. A német hadsereg ellenálló képességének és egészségi állapotának összképe rendkívül megnyugtató.

Sokan azt fogják hinni, hogy talán a menetelési képesség, féradalmaknak, éhségnek és étlétnek elviselése csökkent a régi időkhoz képest. Vagy talán a fájdalmak, sebek, lelki megérzések, szenvedések, nélkülözések vannak rosszabb hatással a mostani nemzedékre. Nos, a Hindenburghadsereg Oroszországban olyan meneteléseket végzett, amilyeneknek nincs is párja a hadtörténelemben: hetven és még több kilométert is tettek meg egy napon és sokszor több napon egymásután ismétlődött az ilyen megerőltetés. Tudunkkal egyetlen olyan hibás hadi operáció sem fordult elő a német hadseregben, melynek oka a csapatok menetelési képtelensége lett volna. Aki a csapatokat a feneketlen mocsarakon, kutyaforró homokosítványokon át kísérte, annak az lesz a véleménye, hogy a Drusus római légió sem végezte bravurosbab dolgot, mikor egész Germániát bejárta, de a rómaiak által épített nagyszerű utakon.

Éhségek elviselése, ha úgy került a sorja, sohasem hatott katasztrófálisan. Ebben bizonyára lelki energiák is közreműködtek. Ugyanis a modern ember ellenálló képességének nagy részét olyan forrásból meríti, mely az ősek még nem állott ennyire rendelkezésére. A felelősségérzet és kötelességtudás olyan tartalékforrások, melyekkel a múlt őstőző-embere még nem bírt. Az egységek ma nemcsak testileg, hanem lelkileg is jobban föl vannak szervezve. A mai ember nemcsak tisztább, rendezettebb, higiénikusabb, hanem gondolkodó és fontolgató, tehát öntudatosabb lény is. Es mint ahogy az idegember a rossz helyzetben valószínűleg több lelki ellenállóképességet mutat föl, mint a bianyakú de gyermekesű óriás — úgy a modern finomabban szervezett kultúrember is más lelki erőket fog önmagából meríteni, mint a vele együtt élő turkó, zuáv, szengél-néger stb., noha e félvad emberek testiekben látszólag föltötte állanak. Éhséggel, betegségekkel és szenvedésekkel szemben éppen a természeti népeknek nagyon kicsiny az ellenállóképességük, sokszor megfeszülődnek.

A természeti népek hosszú élettartamáról és egészségéről szóló mesét is revidálni kell. A néger férfiak között alig akadnak óregek: ott az átlagos életkor sokkal kisebb, mint nálunk. Mint a többi primitív népek, ők is seregestől pusztulnak el mindenféle betegségben. Minden trópusi utazó tudja, hogy mily kevésbé bírják az éhezést. Lelki ellenállás pedig szinte csak nyomokban található a természeti népeknél, mert az eféle csak a tudatos lelki létből, nem pedig a tudatalatti elemekből táplálkozik.

Ami pedig akár a legfélelmezből sebek elviselését illeti, a katonaságnak bámulatlant kell elismernie, hogy se Mucius Scaevola, se az őnsanyargatók nem viselkedhettek hősebben, mint a mi katonáink. Közös helyeink a heroikus erőpróbák helyei. A kultúrember állítólagos fájdalomirtózatát a mesék országába kell utalnunk. Lehetséges, hogy a régebbi nemzedékek jobban uralkodtak volna magukon, a maiak. Ellenkezőleg, Homerósból és más forrásokból tudjuk, hogy a régi görögök ordítottak a fájdalomtól s egyáltalán nem tartottak számont a „csöndes hősiesség” jelzőjére. Természetes, hogy nálunk a kloroform és éter is hozzájárulnak a fájdalmak könnyebb elviseléséhez, de nem is hiszik, mily ritkán van erre szükség az elülő sorokban.

A lelki sérülések nagyon rugalmas anyagot találnak a modern kultúremberben. Bámulunk kell, mily gyorsan szokják meg a katonák a csatamezők borzalma, a bűzlő hullákat a legfélelmezből élményeket. A lélek rugalmassága csodálatos. Természetesen vannak gyöngébb idegzetű egyének is, akik a gránátűz, a hirtelen sérülések, a borzalmas helyzetek hatása alatt sokszor örökre meggyengednek. Ez azonban nem általános érvényű szabály, a tömeg mindent elbir. Tudjuk, hogy az állandó gránátűzben való felvívás egyeseknél ugyanolyan következményekkel jár, mint pl. a civil életben a fasúti szerencsétlenség: az idegek eltoppanás, eufória, szorongásérzet, reszketés, szivdobogás, eufória, az emlékezet elvesztése stb. De csak

az erre hajlamosaknál. A többiek hamar magukhoz térnek s megszabadulnak a kellemetlen benyomásoktól. Nyugodtan föltehetjük, hogy a modern ember létért való küzdelme, mely az energiákat sokszor a végsőkig feszíti, árt az idegeknek, de viszont képessé teszi új és retentív teljesítményekre, olyan erőkiáltásokra és fölhalmosításokra, amilyenek a természeti embernél sohasem fordulhatnak elő. Ezért van, hogy sokszor satnyának látszó katonáknál is megtaláljuk a teljesítményeket.

Legjobb bizonyíték erre Oroszország, melynek nyers, primitív, de erőteljes emberanyaga ami — úgy mondhatnánk — idegkatonáinkkal nem veheti föl a versenyt. Am azért az oroszokat nem szabad lebecsülni. Testi szervezetük kitűnő, csak „idegeik” nincsenek. S ez a háboruban nagy hiányosság.

Erről a témáról nagyon sokat lehetne még mondani, az adatok egész hegyeit lehetne fölhalmozni. De minden csak oda lyukadna ki, hogy a modern kultúremberiség (szorosabb értelemben a mi német katonáink, akiket a megfigyeléseket végeztem) fokozott ellenállóképességet mutat, úgy hogy satnyulásról szó sem lehet. Katonáink pedig a néptömeget képviselik, ha mindjárt válogatták is őket. Ez a mi legfőbb bizodalunk a jövőben, még ha e jövő ideiglenesen sötétre változnék is.

Tollhegyen.

A végtelenül terhes drágaság kérdését a helybeli Vöröskereszt Egyesület új radikális módon oldotta meg a maga céljaira, hogy abból tanulságot vonhat le a közönség és az ennek szolgálatában álló hivatalos szervek. Az egyesület vezetősége a szükségleti cikkeket saját üzemében teremti elő. Ezáltal aránytalanul olcsóbban szerzi be az élelmi-és közszükségleti cikkeket, nem szorul a zsaroló hetipiacra és állandóan raktáron tartja a fogyasztásnak megfelelő készletet.

A mostani vérzivataros fergeteg, mely Európa fölött elviharzik, sok oly sebet üt melynek gyógyítása az iskola feladata lesz. Különösen két irányban fog az iskola, illetve az oktatók működése igénybe vevetni, és pedig: 1) az elesett hősök árvaikat hathatos támogatása és 2) a rokkantak képessé tétele arra, hogy a megfoglyatkozott testi erővel és ügyességgel szemben a lelki erők megerősítése által az élet küzdelmeiben helyt álljanak.

Krónikás.

Hirdessen az

„Ujvidéki Naplóban“

HIREK.

Kinevezés és áthelyezés. Örömmel értesülünk, hogy Terlaba Oszkár festőművészt, ujvidéki polgártársunkat a miniszterium a salgótarjáni polgári fiúiskolából az ujvidéki polg. fiúiskolához helyezte át. Vele a tanári testület egy kiváló szakérővel gyarapodott.

Egészségügyi jelentés az okt. 11—17-ig terjedő hétről. Bejelentettek e héten 5 typhus és 7 kanyaró esetet. A tisztí főorvos a közig. bizottság mult ülésén javaslatot tett csecsemők és betegeik részére lisztkes tej biztosítására.

Árlejtés hadszükségleti cikkekre. A hadügyminiszterium értesítette a szegedi kereskedelmi és iparkamarát, hogy a hadvezetőség október második felében igen sok, különböző felszerelési tárgy szállítására vár ajánlatokat. Fontosabb cikkek: ruhafélék foglyoknak, kapcák, karmantyúk, érdemkereszt szallagok, cipész szerzők, szárműhelyi felszerelések, tű, cérna, kellek ruhaelőállításához, kefék, faszögek, cipőzsinór, karszallag, hátizsákok, evőeszközök és főzőedények, gummiköpeny, kamáslik, sátorcövek, borsapka, bőrkabát, hordozható lámpa, kengyelvas, bőrkendő, jelző, sip, nyeregakaró kocsis nadrág, lábmegelőző stb. Felvilágosítás és minta a katonai ruharaktároknál kapható. Ajánlatok 1 kor. bélyeggel ellátottan, a hadügyminiszteriumhoz Wienbe küldendő árúcsoportok szerint elkülönítetten.

Utazás az Oroszországból elfoglalt országrészekbe. A kereskedelemügyi miniszter a szegedi kereskedelmi és iparkamarához a következő értesítést küldötte: A hadseregőparancsnok rendeletet adott ki, amelyben az útlevelet ügyét Oroszországnak az osztrák-magyar katonai igazgatás alatt álló területeire nézve szabályozza. E rendelet értelmében azoknak, akik az elfoglalt terület határát átlépik útlevelel kell magukat igazolniok, mely útlevelet a magy. kir. miniszterium 1915. évi január 16-iki 282. M. E. sz. rendeletének megfelelően és kifejezetten az elfoglalt területre való utazásra kell kiállítani s azt a hadügyminiszteriumnak, vagy a hadseregőparancsnokának (hadjárfőparancsnok-ságnak), illetve valamely kirendelt utlevélvizsgálóállomásnak láttaozásával kell előltni. A hadseregőparancsnok most említett rendeletének 6 §-a szerint azonban azok a személyek, akik a rendelkezés mellékelt minta szerint kiállított és a mintában megjelölt módon hiteltelített és láttaozott értesítő ivvel igazoltják, vagy valamely belföldi kereskedelmi vagy iparvállalatnak a képviselői az útleveleket a fentiek szerint előlrt láttaoztatására nincsenek kötelezve. Ily értesítő ivvek a szegedi kereskedelmi és iparkamaránál megszerezhetők.

Fehérnemű a sebesülteknek! A déli harc-téren újonnan megkezdődött nagyszabású operációkból kifolyólag ideérkezett sebesültek számszerűen tapaszalja a kórházak és hadegészségi intézmények vezetősége, hogy az egy évnél hosszabb idő óta szakadatlan harcban álló legénység fehérneműkészlete nagy mértékben megviselt és fogyatékos. Vöröskeresztjeletűk vezetősége a kórházi ápolás alá kerülő sebesültekben ebben a tekintetben is a lehetőséghez képest segíteni szándékozik. De miután az egyesültek nem áll módjában, hogy ily irányú nagyobb befeketések eszközöljön mert anyagi segély forrásai sokoldalúlag jgénybevételek, a jótékony társadalom szeretetadómainyaira utal a kényszerhelyzet. Tekintve a nemes célt és azt a körülményt, hogy minden házban akadnak ily elviselt fehérneműk (párnák, párnahuzatok, lepedők, takarók, vászondarabok, sifon, ingek, alsónadrágok), melyekkel többnyire saját édes fiaikon segítünk, mindenki hazafias és leghumánusabb cselekedetet végi, aki ily szeretetadóanyakkal elősegíti az önkéntes hadegészségügyi nemes munkáját. Jótékony ág-és fehérnemű adományokat, Ujvidéki Vöröskeresztválasztmány központi irodájá (Kosuth L. u. 43. sz. régi gimnázium) fogad el. Nevezett ág-és fehérneműcikk rongyosak is lehetnek, mert azok helyreállítás végett szegény özvegyeknek adhatnak ki, hogy ezek is némi keresethez jussanak.

Kukoricaszár és nád kiirtása. A vasuti vonalak biztosíthatása érdekében felhívom az érdekelt gazdálkodókat, hogy a város határában a vasuti pályatestek mindkét oldalán legalább 100 méter távolságig a kukoricaszár és nád kiirtása iránt a legsürgősebben intézkedjenek. Profuma Béla polgármester.

Ingatlanok birtokváltóása. Barta Jozsef és neje Szokolin Róza eladják Kolben Samu és nejeinek szül. Szabó Jozsának a Szalonka-utca 12. számú ház és beltelek 10.600 korona vételárban.

Zsekics Miklos eladta Mirdrogovics Szávanak az ujvidéki Csenei szálláson 10 hold 1012 □-önyi szántóföldet 11859 kor. vételárban.

Horváth Pál eladja id. Papp Sándornak a Daru-utca 15. számú ház és belteleknek az őt illető felerészét 1200 kor. vételárban.

A D. M. K. E. ujvidéki osztályának választmányi ülése. Folyó hó 10-én tartotta meg az egyesület választmányi ülést, amelyen több közérdekű tárgy került megvitatásra. Igy elsőnek a kulturház ügye. Az ujvidéki osztály — tudvalevőleg — még a háboru kitérőse előtt mozgalmat indított egy helyben felállítandó kulturház ügyében. A háboru elodázta ugyan a kérdés végleges rendezését, de lelkes férfiak gondossága nem engedte, hogy az aktuális teréről végleg letűnjön. Az elnökség állandó levelézet folytat ez ügyben a központiatt. Érintkezésbe lépett egyuttal a helybeli társadalmi és kulturegyesületekkel az épületterv megállapítása ügyében. A legfontosabb természetesen a város hozzájárulása, amely nélkül a magyarság megerősödése és elterjedése törekvő egyesületünk ezen célját el nem érheti. Városunk vezetősé-

gének jóindulata és hozzájárulása már biztosítva van. A békés viszonyok helyreállta valóra fogja váltani ezen bő óhajunkat. Második tárgyaló a vidéki könyvtárak szorgalmát. Az osztály arra törekszik, hogy a kötelekbe tartozó vidéki könyvtárakat népies munkákkal, folyóiratokkal és kedvezményes áru tankönyvekkel lássa el. Ily irányú működéséről számolt be az elnök a választmányának. Ezután következett a jelentés a tagok szerzésére irányuló mozgalomról. Bár ezen törekvés általában sikerrel jár, mégsem lehet elhallgatni, hogy az intelligencia nem tanúsítja azon érdeklődést az egyesület iránt amellyel különösen nemzetiségi vidéken minden magyar embernek faja hegemoniájára törekvő mindennemű mozgalommal szemben viselkednie kell. Végül állást foglalt a választmány a Szabad Leucumnak azon indítványa mellett, hogy a rokkantak ügyében felolvasások tartassanak. Az elnökség a budapesti vezetőséggel megbízott útján érintkezésbe is lépett már e tárgyban. E kérdés megoldása külön bizottság feladata lesz.

A fémek igénybevétele. A fémek igénybevétele tárgyában f. évi október hó 6-án kelt 28854, 28892, 29665, 1815. számú hirdetményt általában félremagyarázzák és az igénybevett fémeket sokan már most a városi rendőrkapitányi hivatalnak beszolgáltatás céljából elhozzák.

Figyelmeztetem a közönséget, miként az az említett számú hirdetményben is bentfoglaltatik, hogy a beszolgáltatandó fémek átvételére hivatott bizottság megalakítását, működési helyét, az átvétel módozatát és a bizottság munkarendjét illetőleg külön fogok rendelkezni és e rendelkezéseimet külön hirdetménynyel fogom közhírré tenni.

Ezidőszertint tehát csak arról van szó, hogy a pontonként felsorolt fémek a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján igénybe vének és ennél fogva az igénybevett fémek elidegenítése csak előlídezett hirdetményben foglalt korlátozásokkal történhetik.

Szőlők kártalanítása. A futtaki út mentén fekvő szőlőkben katonai célokra igénybevett területek kártalanítása ügyében f. évi október hó 25. napjára helyszíni tárgyalást tűzök ki, melyre az érdekelteket bérliket meghívom. A helyszíni tárgyalás délelőtt 8 órakor a futtaki erdőnél veszi kezdetét és folytatólagosan halad a Futtaki ut felé.

Profuma polg. mester.

Gondoskodás Ujvidek vajszkütségletéről. Payerle Nándor főkapitány 1916-ra leköltötte Dunabökenyben az évi vajtermelés, melyet az ottani vajgyár Ujvidek városának 570 K árban köteles beszállítani.

312. 29. 491. 915. B. M. eln. számú körrendelet. Az idegenek és a náluk levő tárgyak fokozott ellenőrzése tárgyában. 2,987/918. M. E. szám alatt kiadott rendelet megsértésének jogkövetkezményei. (Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének és a székesfővárosi államrendőrség főkapitányának.) Az idegenek és a náluk levő tárgyak fokozott ellenőrzéséről 2,987/1915. M. E. szám alatt kiadott rendelet 1 §-ának vagy 2, §-ának első bekezdésében megállapított kötelezettségét megszegi, kihágást követ el és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. 2. §. Aki az idegenek és a náluk levő tárgyak fokozott ellenőrzéséről 2,987/1915. M. E. szám alatt kiadott rendelet 4. §-ában foglalt rendelkezés ellenére a határátlépésekor a magával vitt leveleket iratokat vagy nyomtatványokat a határszéli rendőrkapitányságnak fel nem mutatja, vagy előtte titkolja, továbbá az a szállótlajdonos, bérli, kezelő vagy azon szállodai alkalmazott, aki az első bekezdésben idézett rendelet 7. §-ában kimondott tilalmat megszegi, végül, aki az első bekezdésben idézett rendelet 8. §-ában kimondott tilalmat megszegi; az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés nem esik kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ez a büntetés a postajövedékesönkítás miatt való feloldásra nem zárja ki. 3. §. A jelen rendelet 1. és 2. §-aiba ütköző kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint ren-

dőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén a m. kir. államrendőrség, a határrendőrség működési területén a határszéli rendőrkapitányságnak hatáskörébe tartozik. Sándor János s. k.

Járművek vétele A m. kir. honvédelmi miniszter úr f. évi október hó 12-én kelt 274278/20-b. 1915. számú rendelete szerint a hadtápfőparancsnokság tervbe vette, hogy a hadrakelt seregnél alkalmazásban állott és hasznavehetetlenné vált, járműveket fogat nélküli, könnyű, hadiszolgálatra alkalmas és kettes fogatra berendezett járműveknek **szabadkézből** való, átengedési kényszer nélküli bevásárlása útján pótolja.

Felhívom ennél fogva a lakosságot, hogy mindazok, kik ilyen fogat nélküli, könnyű, hadiszolgálatra alkalmas és kettes fogatra berendezett járműveket **szabadkézből** — tehát minden kényszer nélkül — eladni óhajtanak, a városi tanács katonaiügyi osztályánál (Régi gimnázium, Kossuth Lajos u. 43. I. em.) jelentkezzenek.

Ujból hangsúlyozom, hogy nem kényszerátengedésről, hanem önkéntes, szabad megegyezés mellett eladásról illetőleg vásárlásról van szó.

Barna-e vagy szöke? Az aranyoszöke is kitűnő, de a legjobb, mégis a barnamalátásör, melyet a Winkle-udvarban, a Wolf-féle sörcsarnokban 28 fillérért mérnek.

Nagy urak az ujvideki favágók: Nem hiába nagyobb a keresetük, mint egy jól szituált hivatalnokoknak, akiket csak nagy könyörgés és magas tiszteletdíj ellenében beszülnék meg annyira, hogy a csodamód (illetve adóságra) beszerzett tüzfűjüket szép kényelmesen beosztott munkaidő mellett felvágják. Ha az ember nem sajnál egy negyedórát a favágó urak tárgyalásait megfigyelni, a következő párbeszédnek lehet a tanuja:

— Mennyiért méltóztatik a fa ölet felvágni?
— Tizenöt korona aprítás nélkül — a rövid, de energikus válasz
A tájékozatlan érdeklődő fel merészeli tenni még a következő kérdést is:
— Nem lenne az egy kissé drága?
— Magának? Magának csak husz koronáért vágom fel.

S itt már nem használ sem szép szó, sem fenyegetés, sem ígéretés, sem kapacitálás: marad a szentül kimondott ár. Később érkezik egy másik „pasas” a kegyelmes favágók színe elé. Ez az ur már jobban járt, ennek sikerült egy carusoi tiszteletdíj fejében rávenni a favágó urak egyikét arra, hogy a fa felvágásának cselekményével háznépének dobhártságát megtisztelje. A favágó másnap késő délelőtt megjelent; de a fa alapos megsemmisítése után a következő szent és megváltozhatatlan kijelentést tette a vágatlan fa boldogtalan tulajdonosának:
— Nem vágom fel a fát. Nem lehet, nem passzol a fűrészemhez. Nagyon göcsös — szólt és távozott.

A „Darvin” — Fülöp Zsigmond dr. népszerű természetudományi folyóiratának most jelent meg az október 15-i száma, melynek érdekes és változatos tartalmából kiemeljük a következőket. Hess: Az állatok színérzéke. Varga Emil: Az ürü-madár. Gyulay Károly: A konzervált tejtermékekről. Mayer Simon dr. H: A malária első kutatója meghalt. H: Kilencven éves a vasut. Igen érdekesek a „Különfélék” rovat cikkei is. — A kitűnő folyóirat előfizetési ára fél évre 5 K. Mutatványszámot küld a kiadóhivatal, Budapest Andrássy ut 60.

HIRDETÉSEK.

„APOLLO” MOZI!!!!

Mater Dolorosa,

„Nordisk” dráma 3 felv.

Ne játssz a tüzzel!

„Nordisk” szimű 3 felvonásban.

Sokkal célszerűbb

ha a női pongyolát, teljes női gyermekruhát, kötényeket stb.

készen vásárolja,

mintha a kelmet külön vásárolná.

Elég nagy szép választék áll rendelkezésére

Alaburics Mária

üzletében.

Szücs-utca 30. szám.

Tetvek és férgek ellen

Pedikrol

az egyedül bevált **biztos hatású szer** Katonáknak valóságos jótetemény. — Ára 1 korona tábori csomagolásban. — Kapható mindenütt. Főraktár: Török József Budapest Király-utca 12. és Opera-gyógyszertár. Budapest Andrássy-ut 26.

BODEGA, BÜFFE.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy a Rákoczi Ferenc út 61. szám alatt.

Büffé, Falatozó-csarnokot

nyitottam.

Izletes ételek a nap bármely szakában jutányos árban kaphatók.

Friedmann Kálmáné.

Szabadalmazott és törvényesen védett

vetőmag-

10-10

csávázószer

„ANTISPORA-VITA”

Hazai és külföldi szaktekintélyek megállapították, hogy az Antispora-Vita az összes vetőmag felék, de elsősorban az üszög által hazánkban állandóan fenyegetett búzáknak csávázására a legmegfelelőbb és így a mezőgazdaságban nélkülözhetetlen.

Kilója 1 korona 40 fillér.

Részletes ismertetővel és használati utasítással szolgálnak a vezérelárúitók:

SCHWARZ ÉS TAUBER

nagykereskedők,

== NAGYKANIZSA. ==

Bádogos és zománczott főzőedény üzlet áthelyezés.

A már 25 év óta a Kossuth Lajos-utca 21. szám alatt volt bádogos és zománczott főzőedényüzletem — és bádogosműhelyemet, mely eddig a legjobb hírnévnek örvendett,

Kossuth Lajos-utca 10 alá a Fődohánytözsde átellenébe helyeztem át.

Az eddig irántam tanusított nagybecsű pártfogást kérem részemre továbbra is főntartani, mert főtőrekvésem leendő, kivívott bizalmat továbbra is kiérdemelni.

Minden mű-épület bádogos munkát, javításokat, berendezéseket elfogadok. Raktáron tartok a szakmába vágó minden bádogos- és zománczott főzőedényárut.

Kleés bádogos mester.

Gyakornokot keresünk,

tiszteséges, jellemes, ügyes fiút, némi előképzettséggel, sör- és szén nagykereskedésünk részére, azonnali belépésre, fizetés mellett.

FREUD TESTVÉREK

sörnagykereskedők

UJVIDÉK.

Nem kell többé kékkő

**AGRUS
BUZAPACZ**

**A VETŐMAG
CSÁVÁZÁSÁRA**

üszög és gombacsira eilen.

Olesó ár kényelmes kezelés és a csiraképeségnek lényeges emelése. 8—10
100 kiló maghoz 20 deka Agrus ára 40 fillér
200 kiló maghoz 40 deka Agrus ára 80 fillér.

Mezőgazdasági vegyi labororium
DETSINYI FRIGYES

Budapest, V., Vilmos császár-ut 6. sz.
Mindenütt kapható.

Rohitsi

Tempel

forrás. Szénsavdús, diétikus, hűtő asztali ital. — Elősegíti az emésztést és anyagcserét.

Styria

Legtöbbet győgyforrás. — Indikálva: Idült gyomorhurutnál, aszkariadézisnél, Bright-féle vesébajnál, lépárgánknál, májbajoknál, sárgaságnál, anyagcsere betegségeknél, a légutak hurutos bántalmánál.

Donati

A maga nemében a legzárabb tartalmú győgyforrás legértékesebb hatású. Főzően indikálva: idült bélhurutnál, obstitipatióknál, epékórnál, elhízásnál, hajlamnál, csúszás és osztróbetegségnél.

**Legdúsabb
természetes magnézium-
glaubersóforrások.**

Fővárosi Kereskedelmi és Ipari Kamara
Kofmann József, Budapest, V., Erzsébet-tér 10.

614. sz.

1915. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbírósnak 5317/1915. számú végzése következtében Gusztav Adolf Bozsó, zászlós elleni behajtási ügyében, egy tullezüstfejtű sétabot, egy arany cigarettadoboz, egy arany férfigyűrű 2 brilláns és egy zafirkövel, egy arany férfigyűrű két brilláns és egy rubinkövel, egy duplafedelű aranysebóra, egy rövid óralánc és két darab láncfüggelék 1201 K. értékben nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíró-ság 5317/1915. számú végzése folytán Ujvidéken a tőtvenyház 12. sz. alatti szobában leendő megtartására 1915. évi november hó 2-ik napjának ó. e. 9 órája határidőtől kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel hivatnak meg.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felül foglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidéken 1915. évi október hó 2. napján.

Basch Sándor,
kir. bír. végrehajtó.

UJVIDÉKI VÁROSI JODOSGYÓGYFÜRDŐ

alcalicus jódosgyógyforrás.
Modernül épült fürdőépületben jó, fangóiszap, mór, halleini sós és tengeri sósfürdők, szénsavas fürdők. Külön férfi és női osztállyal felszerelt hidegvizgyógyintézet

Villamos győgy módok

Modernül berendezett gőzfürdő és kádfürdők. Csusz, köszvény, ischiász, ideg betegségek, mindenféle női bajok, gümös csontbajok, vérbaj ellen. A fürdő télen fűthető szobákkal és folyósókkal van ellátva. — Modern vendégszobák és étterem !! Téli kurára kiválóan alkalmas!

Allandó fürdőorvos; dr. Vilt Vilmos
Kimerítő tájékoztatást küld az igazgatóság.

Egész éven át nyitva.

Előkelő uri kényelemmel berendezett

utcai lakás

azonnal

— KIADÓ —

Kereszt-utca 1.

Közelebb, Schaner haztulaajdonosnál ugyanott.

Illin Dusán

győgytára

Ujvidéken, Erzsébet-tér

az illatszerészet és
hygienikus óvoszerek

minden különlegességével

dúsan

föl van szerelve.

Megnyilt a táborigyógyintézet csomagposta,

megint lehet katonáinknak lysoformot, lysoformszappant és fodormentalysoform-szájvizet küldeni.

Számos levél igazolja nekünk, hogy a lysoform-készítmények igazán nélkülözhetetlenek a fronton, ha tisztaságról vagy fertőtlenítésről van szó. Lysoform-gyártmányaink az egész országban minden drogériában és gyógyszerárban egyforma áron kaphatók. Vásárlásnál vigyázzunk az eredeti csomagolásra és a védjegyre.

100 gr.-os üveg lysoform ára . . . . . K — 90
Lysoform-szappan darabja. . . . . K 1-20
Fodormenta-lysoform üvege. . . . . K 1-60

Hogy azonban bárki fáradság nélkül nagyobb mennyiségben is küldhessen lysoformgyártmányokat táborigyógyintézetekhez, külön 5 kilós csomagolást vezettünk be.

Aki nekünk 20 K-t beküld

annak szállítunk erős faládikába jól becsomagolva, bérmentve, 10 darab lysoform-szappant, 5 üveg lysoformot, 2 üveg fodormenta-lysoform-szájvizet, 1 körömkéft! továbbá mellékelünk egy érdekes könyvecskét, melyben a fertőtlenítés könnyen érthető módon le van írva és egy „Kölera elleni védekezés” című füzetet. Fenti mennyiség egy személynek 4 hónapra elegendő.

Fontos, hogy a katona címét, kinek a rendelő a csomagot küldeni kívánja, a legnagyobb pontossággal, olvashatóan közöljék velünk a postautalvány hátlapján, ugyszintén kérjük azt is megírni, hogy magyar, német vagy cseh nyelvű használati utasítást mellékeljünk a csomaghoz.

Dr. KELETI és MURÁNYI vegyészeti gyár, UJPESTEN.

PIRITOL

**A katona kályhája
Ég! Főz! Melegít!**

Zsebben hordható. — A harctéren nélkülözhetetlen. — Küldjünk azonnal fázó katonáinknak.

Kapható; Minden gyógyszerárban drogériában katonai egyenruházati intézetekben és minden jobb fűszerüzletben.

Ára darabonként 80 fillér. Hol kapható nem volna, oda szállít

Spiritofabrik
WIEN,

I. Glückgasse Nr. 2.
Viszonteladók kerestetnek.

Cukorka és csokoládé üzlet

Nagyban. ≡≡≡ Kicsinben.

∴ **GYÁRIRAKTÁR.** ∴

Az Ipar és keresk. takarékpénztár épületében Kossuth Lajos-utca 52. szám alatt **cukorka és csokoládé üzletet nyitottam,**

Midőn ezt a t. közönséggel tudatom bátorodom b. figyelmét föl hívni, hogy raktáromon csakis a legjobb, elsőrangú árut tartom és törekvésem leendő t. vevőközönséget mégis a legjutányosabban kielégíteni.

Szíves pártfogást kér
ERNST MICI

Vidékenlakó

urak és hölgyek

kik a helybeli egyénekről jól tájékozottak, fáradság nélkül juthatnak diszkrét és tisztességes

mellékjövedelemhez.

Groszwald E., Budapest
Futó-utca 38.

Butorozott szobák kiadók.

Egy vagy két szépen berendezettkülönbejárátú, utcai szoba Kenyér utca 19. szám alatt, a város legszebb helyén kiadó.

Kiadó szép lakás

Flatt-utca 6. szám alatt, mely 2 szép kényelemmel berendezett szobából 1 előszobából és szükséges minden mellékhelységből áll. Közös mosókonyha, pince.
özv. Almoslinó Jakabné.

SÖRCSARNOK

WINKLEUDVAR

Kossuth Lajos-utca 37

kitünő

barna-maláta-sör
valamint a legkiválóbb
köbányai világos-sörök

poharankint

28 fillér

állandóan

friss kimérésben kaphatók.

WOLF LAJOS

vendéglős.

Kitünő barna-malátasör

Legkiválóbb
köbányai világos sörök.

SPIRKA JÓZSEF

műszaki vállalata Szent István-utca 5. számból ugyanezen utca 21. szám alá helyeztetett át.

Berendez: vízvezetékeket, closetek és csatornákat, bármilyen rendszerű központi fűtést. Szivattyúval kombinált forró légmotorokat, fürdőberendezéseket, gőzfürdőt. **Vizellátás:** gyárak kastélyok, lakások, villák stb. részére, **hidraulikus Wiedertelepeket.** Házitelefont. Költségvetés- és tervvel készségesen, díjtalanul szolgál.